

Звезда

Седмичник за култура, изкуство, критика и общественост.

Ако искате да запазите морала, спрете развоя на днешната цивилизация.

Л. Н. Толстой

ПРЕУСТРОЙКА

Единъ естественъ процесъ на обща преустройство е започналъ и неотклонно следва своя пъть, начертанъ отъ повълитъ на развитието. Тъ сж по-силни и отъ най-силнитъ човѣшки желанія, по строги и отъ най-строгитъ закони.

Историята е пълна съ примѣри, когато епохи сж стигали своя закономѣренъ предѣлъ, на възходъ или на упадъкъ, следъ който условията на животъ сж се промѣняли, промѣнялъ се е и самиятъ човѣкъ. На праздни сж били всички опити за спиране. Тъ сж били не само пакостни, но и обидни за човѣка, чийто животъ е символъ на прогреса.

Задъ по близкия или по-далеченъ край на днешната война се виждатъ ясно убедителнитъ наченки на преустройката. Тъ сж съвсемъ независими отъ победата или победителя. За всички народи мира е еднакво желанъ и необходимъ. Толкова колкото разрушенията отъ войната сж по-голъми, тя ще получи по-голъма присъда като сръдство за разрешение на остритъ противоречия, характерни за днешната епоха, която си отива.

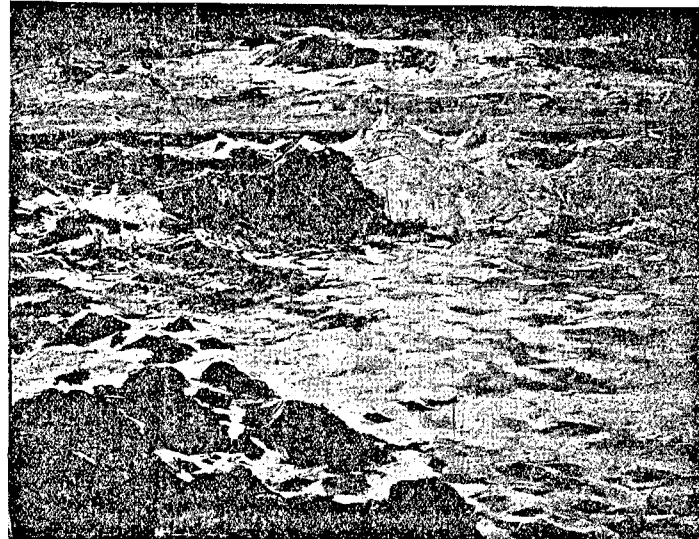
„Завой“

У НАСЪ И ВЪ ЧУЖБИНА

Политически дневникъ Отгласитъ

Необикновено дългиятъ прес-той на турския министъръ на външнитъ работи г. Сараджогли, въ столицата на Съветска Русия, бѣше предметъ на коментарии въ всички страни. При все че липсваха каквито и да е било сведения за общитъ линии на разговоритъ, ясно е, че тѣ се основаваха на съветския интересъ къмъ преминалия презъ всички времена и режими източенъ въпросъ, въпроса за проливитъ, който и сега е откритъ. Съветската реакция, не-посрѣдствено следъ англо-френско-турското споразумение доказа това. Официалнитъ съобщения, споредъ които подписването на очаквания съветско-турски пактъ е отложено, не измѣня съ нищо положението. Стремеза на Съветска Русия да неутрализира поетитъ отъ Турция задължения до-сежко проливитъ, ще гони реализирането си, независимо отъ отъ всичко друго.

Все пакъ отъ значение за това, обаче, е политическата постановка и по специално тая на Балканитъ. Съветската дипломация схваща добре това, поради което смѣта, че Съветска Русия има думата по балканскитъ въпроси въобще. Очаква се тая дума да бже казана. Безъ друго тя ще има своитъ последици. Ако Балкани днесъ сж на страна отъ въоръжения конфликтъ, това съвсемъ не значи, че тукъ нѣма висящи въпроси, които отдавна чакатъ своето разрешение. Едно такова разрешение, което почива на началата на справедливостта, е отъ интересъ за мира, не само на Балкани. Като последица: би могла да се изгради солидарностъ между всички балкански държави, съ форма и съ същностъ вече. Предъ тая солидарностъ ще трѣбва да отстъпятъ

Марио
Жековъ

Развълнувано
море

всички ония, които създадохъ и създаватъ теории за „крѣтосването на голѣми интереси на Балканитъ“. Пък и самитъ Балкани нѣма да ставатъ жертва на тия интереси, както е било не веднажъ въ миналото.

Отгласитъ отъ погледа на Съв. Русия къмъ Балканитъ се чакатъ. Съ още по-голъмъ интересъ се чакатъ последицитъ. Ако тѣ сж приносъ къмъ мира, справедливия и желанъ отъ всички миръ, „размирнитъ Балкани“ ще дадѣтъ примѣръ на Запада.

Ст. Д. Завоевъ

Платете си абонамента.

Така най-добре ще подкрепите дѣлото на в. Завой, който има амбицията да обгърне всички културно-обществени прояви и да имъ служи устрдно и честно.

Прегледъ на печата

Списание „Бразда“ подъ надсловъ „Войната и народното стопанство“ на уводно мѣсто, пише:

Войната е едно отъ сръдствата, съ които борави политиката, но отъ най-силнитъ. Затова тя се отразява особено чувствително върху всички отрасли на държавния животъ. Но най-много засѣга народното стопанство.

Съ обявяване на мобилизацията още, народното стопанство се лишава отъ производителнитъ рѣке на мжкото население и то на най-работоспособната му частъ Само по себе си това обстоятелство е достатъчно да внесе разстройство въ производството. Особено въ ония отрасли, които въ занаятчийството на-примѣръ, дето капиталътъ и квалификиранитъ трудъ сж съсредоточени въ едни и сѣщи рѣке. Но не е само това. Съ извикване на мжкото население въ казармитъ автоматически се увеличаватъ консумативнитъ нужди на населението: Въ редоветъ на войската гражданитъ сж поставени при условия да се хранятъ малко по-добре отколкото по домоветъ си. Таякъ, знае се, че голѣма частъ отъ нашето население се изхранва само съ царевича. Въ войската, обаче, на всички се дава пшениченъ хлѣбъ. Голѣма частъ не виждатъ въ дома си захаръ и месо, освенъ на голѣми празници. Съ обявяване на мобилизацията, обаче на всички се дава всѣки день чай и поне 3-4 пѣти на седмицата месо. Изобщо, при нормални условия, частъ отъ нашето население не си доизда, докато въ редоветъ на войската храненето на всички е поставено на научни начала и хората не гладуватъ. Всичко това като увеличава внезапно консумацията на известни произведения, внася дезорганизация въ мирновременното производство. Не споменуваме за увеличената консумация на произведени, нужди за самата война, като текстил, металъ, взривъ и химично производство, отдѣлянето на работния добитѣкъ отъ земеделското производство и др.

Най-после войната се отразява и върху външнитъ пазари. Дори когато страната е въ неутралитетъ, поради прѣкъснати или затруднени пѣтища, тя не може да използва свободно своитъ пазари, толкова повече, когато е въ война. Положението добитѣкъ отъ земеделското производство и др.

Следва на 4 стр.

ОБЕЗЩЕТЕНИЕТО

Отишли една вечеръ на ловъ Глухаря и Колю Чичовъ. На вѣрва за зайци отишли. Глухаря нали обича все команда да дава, настанилъ Коля Чичовъ въ единъ трѣнакъ, а той залегналъ на стотина крачки въ страни.

Настанилъ го и почналъ да го учи:

— Тукъ ще стоишъ, рекълъ, ни живъ, ни умрѣлъ. Нѣма да пушишъ, нѣма да кашлишъ, нѣма да мърдашъ, нѣма да клепашъ съ очи и ще гледашъ направо въ полянката. Показе ли се заяка, той ще се повърти, повърти, па ще спре и ще застане на заднитъ си крака като попникъ. Изправи ли се тѣй, хичъ несе бави, а-тумъ-тумъ! Свети му малостъ съ двата калема на пушката моментално. Съ двата

калема, разбра ли? За по сигурно.

Намѣстилъ се нашъ Колю нагласилъ пушката, вторачилъ очи въ тъмното и зачакалъ. Хубаво ама — комари. Завъртели се цѣло ято надъ главата му и бръмми, бръмми! Единъ го бодне по носа, другъ по ухото, а трети като го ухапалъ по ржката, насмалко цѣлъ да отърве спуска безъ време.

— Хай да му се не види и вѣрвата и намѣтрата, рекълъ си на умъ Колю Чичовъ. Шо ми трѣбваше да слушамъ тоя черъ Глухаръ! Че това ловъ ли е? Лежиши и ни куче, ни тичане, ни викане. Вѣгъръ работа, — рѣкълъ.

Постоялъ още малко, командиритъ се удвоили и утроили и главата му стекла като шиникъ.

— Ще се премѣстя, рѣкълъ, малко по нагоре. Тамъ подухва вѣтрѣцъ и може да ги нѣма толкова.

Накрудилъ се, запѣлзълъ на четири крака и залѣгналъ пакъ задъ една шумка.

— Ха, така! Тука е по-добре. И на мекичко легнахъ, рѣкълъ Хубаво, ама мекичкото подъ него излѣзло мравунякъ. Разтичали се ония ми ти черни гадини, плѣпнали по него, намускували се въ пѣзавата му, изъ крачолитъ, ползали по слабинитъ му, да прощавате, и щипъ-щипъ, щипъ-щипъ, не-

правили го на решето.

Вѣртѣлъ се Колю, подскачалъ, дръгналъ се, чесалъ се, па не отравля.

— Че азъ тая кожа, рекълъ, да не съмъ я намѣрилъ за хвърлена на пѣта, та да я завамъ да я дупчатъ и шиятъ разни едни гадини. Ама работи ха! Ако Глухаря е лудъ, защо и азъ да полудявамъ. Дигналъ се, метналъ пушката презъ рамо и се накачилъ да си отива. По едно време му дошло на умъ, че не е прилично и че трѣбва да се обади на другаря си поне. И за да не му попрѣчи на лова, тръгналъ тихичко къмъ него. Вѣрѣлъ, вѣрѣлъ и стигналъ

до единъ високъ синуръ. По-ктерилъ се отгоре, клекналъ и почналъ да се услушва. И като се услушвалъ, изведнажъ — думъ-думъ! Издумтѣло едно чифте, нѣщо го парнало по главата и дорде се усѣсти струполилъ се и обърналъ петалитъ долу въ кѣпника.

Колю човѣче бѣше той. Види се Глухаря го взелъ за заякъ, запратилъ му една шѣпа сѣмчи въ тиквата и туй-то!

Станалото станало. За надупчена глава цѣръ нѣма. Донесоха го съ кола въ село, дигна се една олелия, едни клетви, едни плачове. Коля го заровихме, а Глухаря отиде въ затвора.

Лежа колкото лежа, но нали не си е искалъ човѣка, пъкъ види се и поведението е правилъ тамъ, опростиха му нѣщо и го

Немо

Противоречия в днешното общество

Щом като нашата епоха е загубила вярата си, доверието въ себе си и въ ролята си, противоречията са неизбежни прояви на съвременността. Нека изброим няколко. Миллиони хора, „цивилизовани“, за всеки случай образовани, се наричат християни. Ако бяха действително християни, като вървоиштите въ Назаретина през първите векове след Христа, ако вървоиштите въ учеността на религията им, щяха да смътат този живот за преходен и временен — а другият, за единствено действителен и вечен. Не щяха никак да се съмняват въ съществуването на задгробния свят. И тогава, съвсем логично би било да върват, че смъртта е едно освобождаване от „суетния свят на материята“, една златна стълба, която води към вечността вървоиштите. Колко върват въ този нъш? Къде сж днес християните от епохата на мжичиштите и на Римските гонения? Днешните „християни“ се стараят да съберат колкото е възможно повече блага, тук на този свят, като че ли никак да не върват въ другия.

Едно друго противоречие: всички държавници и водачи на цивилизовани страни поддържат, че сж миролюбиви, въ всички страни съществуват институти и организации за поддържането на мира. Обаче, никогато свътът не е живъл въ една толкова нежжена атмосфера, никогато свътът не се е готвил така методично, системно и „научно“ за една война както днес, накаръ всички да говорят, че се борят за възтържествуването на мира, правдата, свободата и човъчността...

Друго противоречие: правосъдието. Уж по закон, привилегиите сж премахнати, въ действителност, обаче, богатството дава въ всякаква привилегия която човкъ може да си представи. Предразсъдъкът на благородството, който характеризираше старият феодалтически строй, е замъстен от предразсъдъка на богатството. „Социалното правосъдие“ което бѣ един от надписите върху планардът на Великата Френска Революция от 1789 г. се изроди въ една страшна пародия. Въ Америка, Алъ Капоне, шампиона на гангстерит и бандит, е великъ и голъм още и въ затвор, където е настанен най-удобно и уютно и където се държи за черните му очи. Един бѣден негр, обаче, е престъпник от рождение, и се линчува от християните,

отъ цивилизованит, отъ привилегированит бѣли за нищо, даже и за едно съмнение.

Друго противоречие: всички икономисти и всички политични признават, че днешното тежко икономическо положение, не може да бѣде поправено, освен съ едно общо, колективно усилие. Обаче, всички правителства, вършат съ държавата си това което върши днешния индивид въ съвременното индивидократично общество, всеки за себе си, другият нека се спаси както може. Мърки предохранителни, китайски митнически стени, външни ограничения, валутни ограничения. И резултат: отъ всичко това икономическата криза, въ всички страни, достигна кулминационната си точка, живота поскупна неимоверно много, броят на безработните всъкидневно се увеличава и като венец на всичко това дойде днешната ужасна война като неизбежно и неминимо явление на съвременната, пълна съ противоречия, стопанска, материална и духовна организация.

Всички тѣзи противоречия сж ясни, неоспоримит и неопоръчителни признаци на една епоха която си отива. Това сж бѣлжит на неравновесието което се създаде отъ постепенното рухване на основит на стара зграда. И има един безвъзвратен биологичен закон: когато разлагането започне, никакво вършене къмъ предишното положение не е възможно. Едно ново възстановяване напредва динамично къмъ една определена нова ера. Проявитъ на противоречията сж последните конвулсии на един организъм който загива.

Книжарница „НОВЪ СВѢТЪ“ Ст. Стоименовъ ул. Екзархъ Иосифъ 34 СОФИЯ

Доставя най-хубавит книги отъ българската и преводни литератури.

Доставя сжщо български и преводни песни.

Искайте най новитъ безплатни каталози.

КОСТА ТРАЯНОВЪ

НОСЪ ЕМОНА

ЛЕГЕНДИ И СКАЗАНИЯ

Въ земята, където нѣкога е живѣлъ богъ Хемусъ, можешъ владетелъ на тритъ морета: Черно, Бѣло и Синьо и вървѣшъ съпругъ на богиня Родопа, отъ чийто бракъ се раждатъ рѣчния богъ Хербусъ и въ планината, където тракийския царедѣй Орфей е оплаквалъ своята любима съпруга Евредика, чийто кървани жалби земирани въ водитъ на Дунавъ и Марица, се издига високъ скалистъ носъ. Като старъ войнъ постѣвенъ на стража, отъ като свѣтъ свѣтува до денъ дешенъ, той пази родния брѣгъ. Тукъ на тоя буреносецъ вървѣшъ въ който се разбиватъ разярени вълни и който служи за предѣлъ между морето и планината, сж си дали среща два различни свѣта, родени отъ една и сжща майка. Въ въздуха се носатъ диха на планински цвѣта, примѣсенъ съ мириса на морски водорасли, но надъ тѣхъ е надвиснало едно небе и грѣе едно слънце, защото тѣ сж дѣло на единъ творецъ. Тоя творецъ е бѣловласия Хроносъ, слуга на всемогущия и всесъщъ Богъ, чийто гласъ громко и повѣстително е прозвучалъ „Да бѣде денъ“!

На западъ Стара планина като триглава халя е устремила погледъ къмъ морето, което далече нѣкъде се слива съ небето въ възмина цѣлува. Както голѣмата легендарна рѣка се влива въ него чрезъ три рѣкава, тѣй и китната родна планина чрезъ три клона протѣка снага къмъ водния безкрай. Мрачниятъ Чаталъ е набрѣчалъ сърдито чело на своя събратъ Кожия, а той отъ своя страна гледа, зависливо на китния Сакаръ. И всички заедно копнѣятъ по своята обща изгора „тиха, бѣла Дунава“, която влива сладкитъ си води въ соления басейнъ, оосененъ отъ тѣхнитъ слъзи. Като слънцето и луната тѣ живѣятъ единъ за другъ, но вѣчно раздѣлени. Южно отъ носа, обкръженъ отъ лазурни води и пѣсчани дюни се съзира полуостровния градъ Месемария и историческата рѣка Ахелой, където великия царъ Симеонъ, нанесълъ страшно поражение на византийцитъ, а още по-напаметъ едва прозиратъ леко прибулени въ синевина очертанитъ на потулена Странджа планина. Но надъ всичко, което се вижда оттукъ, морето господствува стихийно и властно съ своитъ бързомъгъващи се багри и съ своята безбръжност и мощь.

Заслушани въ шепота на вълнитъ, скалитъ на носа, каточели искатъ да доловятъ въздишкитъ на игривитъ си-

рени, затворени въ селенията на Посейдонъ, седналъ на своя тронъ, украсенъ съ водорасли и корали, а каменното му чело замислено и замечтано въ далечнитъ хоризонти и лазурни простори, сякашъ се мжчи да разгадае тайната на свѣта и да проникне въ смисъла на живота и смъртта. Колко вероятно и гордъ изглежда той въ осанката на мждрецъ! А какви ли не чудни легенди има за него! Като последенъ бисеръ въ дългия низъ отъ върхове на Стара планина, тоя скалистъ крайбрѣженъ вървѣшъ, където отъ паметъ вѣка има лжчезареи мавки, сочатъ правия друмъ на всѣки корабъ надулъ платната отъ тихъ погнѣнъ вѣтръ или заблуденъ въ буря и мракъ, е игралъ и продължава да играе сжщата роля, каквато играе оазиса въ пустинята, съ тая разлика, че приближаването до оазиса означава спасение, а до носа — гибелъ.

Преди много години живѣлъ тукъ старъ морякъ съ своята единствена шерка. Той билъ пазачъ на маяка построенъ като замъкъ върху скалитъ надъ пропастьта, а дъщеря му неговъ помощница. Тя била красива като сирена. Лицето ѝ — ведрата луна, окжпана отъ соленици води на морето. Коситъ ѝ — златнитъ лъчи на слънцето, а очитъ — лазура на небото. Останала отъ малка безъ майка, тая девойка израствала на воля изъ морето, където по цѣлъ денъ прекарва ла времето си въ ловене на риба или въ кжпане. Отъ дългото гребане ржцетъ ѝ зявкали като на мжжъ, а плуването ѝ направило подвизни и гъвкава като риба. Освенъ това тя била решителна и смела. Много пжти при коработрушение въ близкитъ подводни скали, дъщерята на стария морякъ се явявала въ помощъ на загиващи моряци или сама отивала съ малката си гребна лодка чакъ до Месемария.

Съ своята хубостъ и смелостъ тая девойка била известна като царедѣйка по цѣлото крайбрѣжие отъ устието на рѣка Тича, която носела привѣтъ на крайморската земя отъ престолния градъ Велики Преславъ, до Странджа планина съ старата Аполония въ подножието ѝ. И мнозина безумно влюбени въ нея намисляли гроба си на дъното на морето, дошли да ѝ пѣятъ любовни пѣсни подъ съпровода на вълнитъ въ подножието на носа. Но тѣхната глупава смъртъ не трогвала сърдцето ѝ, което копнѣло за славенъ и юначенъ левентъ като въ приказкитъ, способенъ на нечу-

ванъ подвигъ, съ който да ѝ плени и завладѣе всецѣло. Като истинско чадо на природата тя не познавала друга пѣсенъ, освенъ пѣсенята на планината и друга музика, освенъ музиката на морето. Само веднажъ нейната душа била обхваната отъ любовенъ трепетъ, защото харесала воленъ пиратъ, който съ своята върва дружина ѝ открадвалъ на кораба си, но отъ жалъ по стария си баща тя се върнала съ плуване на брѣга.

Отъ тогава младата девойка живѣвала съ тоя споменъ и съ вѣтрата, че рано или късно избранника на сърдцето ѝ ще дойде не да ѝ отведе другаде, а да живѣе при нея на родния брѣгъ. Тѣй една следъ друга отлитали годинитъ на нейната свидна младостъ еднообразни и догѣгливи. Но това непродуктивно много. Следъ славната и победоносна битка на великия царъ Симеонъ при рѣка Ахелой, младъ и красивъ войнъ отъ разбитата византийска войска, потърсилъ убжище въ маяка. Той билъ раненъ и за да не падне въ пленъ, успѣлъ да се укрие въ планината. Отначало стария морякъ, който познавалъ лукавството на византийцитъ още отъ първата свада на Симеона за пазаритъ въ Солунъ, се отнесълъ съ недоверие къмъ неканения гостъ, обаче, доброто му сърдце и блага душа, се смилила и отстѣпила предъ жалкия му видъ. А дъщеря му съ своенравния си характеръ и съ буйната си кръвъ лудо се влюбила въ него.

Чужденецътъ не разбираше отъ езика ѝ, но нейната хубостъ и тригичитъ, който полагала за лѣкуване на раната му, били достатъчни за да ѝ пожелае съ цѣлото си сжщество. Презъ време на своя престой докато възстанови напълно силитъ си, той ѝ престъпилъ и така ѝ вжкусилъ отъ горчивина плодъ на любовта. При раздѣлата си, обаче, византиецътъ ѝ обѣщалъ, че пакъ ще се върне при нея, но това било лъжовно обещание. Безъ да знае, какъ неблагоприятно се е отнесълъ гостъ за приема който получилъ отъ тѣхъ, стария морякъ направилъ и последната жертва за него, съ риска самъ да се изложитъ и пострада. Посрѣдствомъ дружба си съ корабнитъ капитани отъ Месемария, той го предѣлъ тайно на единъ търговски корабъ за да го отнесе въ родината му. Следъ това дъщеря му дълго го чакала на брѣга отъ сутринъ до вечеръ, но византиецътъ нито се видѣлъ, нито се чуло повече. Минали тѣжни, мжични

Следва на 4 стр.

пустнаха. Дойде си въ село тоѣ, подхвана си работата, ама съ това се не свърши. Адвокатитъ подучили Колювица да води дѣло за обезщетение. Трийсетъ хиляди левчуги, суха паре-искала май съ жена и нитъ грошъ по-долу.

— Ха сега де! Трийсетъ хиляди! Че отъ где ще взема азъ толкова пари за тая хубостница? Че ако рѣча, да таквози, ни кжща ще остане, ни нива, ни-нищо.

Мислилъ, мислилъ, па единъ денъ се избръсналъ, облѣкалъ си новата риза и като се смръзнало, примѣкналъ се презъ задния дворъ и направо при адвоката. Заварилъ я тѣмко била приспала детето.

— Тѣй и тѣй, рекълъ булка Колювица, тѣй и тѣй станало — станало и върщане нѣма. Другари бѣхме отъ деца, прѣ-

ви приятели бѣхме и дето е речено, залъка отъ устата си дѣлѣхме. И цѣло село знае, рекълъ, че случайно стана случката. Ехъ, потеглихъ азъ, гнихъ изъ затворитъ, а сега пъкъ ми казаха, че пакъ си ме дала въ сждъ и си искала обезщетение. На кривъ пѣлъ си, рекълъ, булка! Не слушай хората, защото нищо нѣма да да можешъ вземешъ. Всичко каквото имамъ, рекълъ, ми е бащиния и по книгитъ въ общината на бащино име е записано още. Азъ, рекълъ, нишичко нѣмамъ на мое име. Както ме видишъ, тѣй ме пиши. Отъ мене имотъ, рекълъ, отъ комаръ пастарма и отъ муха наденница. Та затова, рекълъ, мислихъ, мислихъ и дойдохъ да ти кажа друго. Ти знаешъ, че азъ съмъ вдовецъ отъ шестъ години. Божа работа.

Моята жена я ритна вашето магаре въ корема и си отиде съ рожбата заедно, азъ пъкъ таквози. Коля, Богъ да го прости и царство му небесно и! стана каквото стана. Може пъкъ да е за добро, си мислихъ. Може пъкъ тѣй да е било наредено отгоре. Я да се помжчимъ да забравимъ всичко и да се съберемъ давината, та вмѣсто да се влѣчимъ по сждалищата и пълнимъ адвокатскитъ джебове, да си заживѣемъ единъ животъ както далъ Господъ. Млади сме, здрави сме — по дяволитъ всичко. Нѣма да слушаме какво ще рече този и онзи, а ще гледаме нази си. Какво ще кажешъ азъ?

Колювица горде го гледала подплашено и сърдито, помекнала изведнажъ, навела очи и зарвила съ клечка изъ

огнището. По едно време се обадила глухо:

— Че знаа ли? Като помисли човкъ по издѣлбоко, май, че е тѣй, ама, хората, родинитъ, селото... Ако питашъ, азъ бѣхъ черна зачернена при него, Богъ да го прости, и презъ денъ ме биеше за нищо, ама пъкъ...

— Нѣма какво да му мислишъ много-много. Тѣй е било писано. Ще се съберемъ, ще си гледашъ ти само кжжната работа и друго нищо. За останалото азъ съмъ настрѣша. Ще съберемъ двата имота, ще продамъ чучето, пушката и за ловъ нѣма да помисля вече. Ще си вземемъ и ратай, а азъ все при тебе ще стоя. А? Пошю ли ще е?

И Глухаря я тупналъ леко по колѣното. — Колювица се усмихнала и веднага затулила

съ шепъ устата си.

На Глухаря очитъ засвѣтнали като свѣтлунки, облизалъ се като коте, попримѣкналъ се по набѣзю и сложилъ мечата си капа на колѣното ѝ.

— Кажи де? Лошичко ли ще ни бѣде?

Колювица нищо не отговорила. Само извила неспокойно очи присегнала и зачулила презъ гласа спящето задъ нея дѣте.

Къмъ пѣтлано време, хе, Глухаря прошумолялъ наново презъ задния дворъ за къмъ кжжи. Колювичиното куче го усѣтило, спуснало се и му откъснало единъ парцалъ отъ джъното на поторитъ, но инакъ всичко се уреди както трѣба: И обезщетението се плати, и дѣлото се прекрати и, животъ и здраве, въ нѣдѣля ще идемъ на свадба.

Чуд

Георги Ив. Поповъ

Предпоставки на коопераци

(Продължение от бр. 13)

Тъкмо тия нравствени качества се усвояват по пътя на примъра и личното въздействие.

Така идваме до трета предпоставка за развоја на кооперацията. Това е животът и дейността на кооперативния ръководител и кооперативния служител. Не е достатъчно само тѣ да познават кооперативното движение въ неговото начало и развој. Сжщо така не е достатъчно само вещото познаване на специалната и катадневната работа на кооперацията. И едното и другото е необходимо и ние нѣма да ги отрецемъ. По-долу ще обяснимъ значението на тая катадневна работа. Но покрай това, иска се отъ кооперативния служител и особено отъ кооперативния ръководители да бждатъ образецъ въ своя животъ и чрезъ него да насаждатъ висшите добродетели, които трѣбва да създава кооперацията. Кооперативниятъ служител не е обикновенъ бюрократизиранъ и шаблонизиранъ чиновникъ. Той е деецъ, творецъ. Той работи въ едно мощно обществено стопанско движение и никога представата за това движение не бива да липсва въ неговото съзнание. Той трѣбва да съзнава, че е една брънка отъ това мощно движение и има че за задача да внесе своя дѣлъ за неговото преуспѣване. Безъ значение сж често повтаряните лозунги и принципи на кооперацията: самопомощь, взаимна помощь, и др., ако на практика не се прави нищо за тѣхното въплотяване въ живота. Както кооператоритѣ трѣбва да знаятъ винаги, че кооперацията е тѣхенъ собственъ домъ и че най-малкиятъ тѣхенъ прояви относно нея се отразяватъ въ нейния животъ, че трѣбва да пазятъ както имуществата, така и престижа на кооперацията, че трѣбва да спазватъ установените положения, решения на общитѣ събрания, така и кооперативнитѣ и служители трѣбва да знаятъ, че кооператоритѣ сж въ основата на кооперацията. Затова трѣбва да се отнасяме къмъ тѣх много анимателно и като свои хора. Впрочемъ тактъ и умение въ отношенията си тѣ трѣбва да спазватъ съ всички хора. Тъкмо това трѣбва да отличава кооперацията отъ частното предприятие. Казахме и по-горе, обстоятелствата въ днешно време сж създали една психоза на неспокойствие и несигурностъ. Раздразнението идва по-

лесно сега. На вснало и при най малко се дразни. За това се държи смѣтка, общественитѣ дейсж кооперативнитѣ тели и служители, ративния служител перацията само да заплаща и не се повече отъ дадената, ако вѣнъ отъ вижда мощта и зна кооперативното движение не може да бжде. Веднажъ предалъ с движение кооперативенъ ръководител и служители да бжде заетъ приятия, чужди и пр кооператизма. Щомъ ва, кооперацията ве полза отъ дейността къвъ ръководител и тель. Повтаряме—личенъ мѣръ на кооперативни жители и ръководители срѣдство за създаване връзки между цията и кооператоритѣ примѣръ и тактичносношенията къмъ членове може да д много за увеличение членовѣтъ и засилването на кооперацията обществото.

Най-после на четврто като важна предпоставка дадемъ дейността на кооперацията съ кооперативна и конкретно да ловия. Кооперацията нуждитѣ на живота създава въ себе си идеали, къмъ които все пакъ тѣ се проявяватъ, при да кретни условия, при да панска и обществен обстановка и не мож цеса на своята дейностъ държи смѣта за тая обстановка. Така на бителната кооперация да не се счита съ тѣ трговски отношения, а да действа съ следъ на идейно постнови. Лишена отъ т ченъ и реаленъ усминуемо ще загине. та кооперация се р една определена кр тема, при точно да вота условия на кр не може да не на дейностъ съобразна Това не ще рече, ва да действа т действа въ частни институти.

Пьерфю

Изъ споменитѣ на единъ парижки жу...

Бѣше вече обѣдъ, и нищо още не бѣхъ направилъ. На другата страна на пътя случайно съгледахъ една малка дървена къщица, обградена съ дѣсеченъ стоборъ. Решихъ да надникна вътре. Вратата бѣ полуотворена, и ключътъ не бѣше на бравата. Предпозливо погледнахъ стаята и забелязахъ единъ едъръ, снаженъ и брадатъ мъжъ, съ сламена шапка на глава и закаченъ на ржка бастунъ. Явно бѣ, че се готвѣше да излиза. Несъмнено това бѣ самиятъ Лемоанъ. Познахъ го по даденитѣ фотографии. Безъ да мисля много, отворихъ вратата и спокойно влѣзохъ.

Шумътъ накара Лемоанъ да се обърне. За моментъ той силно се изненада, по лицето му се изписа страшенъ ядъ и

пристъпвайки къмъ менъ гнѣвно извика: „Какво сте се вмѣкали тука? Скоро вѣнъ!“

— Я, по тихо, силно извикахъ азъ, можете да бждете малко по-учтивъ, господинъ мошенико. Азъ съмъ редакторъ на Ентраинъ... Макаръ че съмъ отъ Югъ, смѣйки си казахъ азъ, извинявамъ се за нескромността си. Зная, че по тоя начинъ се влиза при чужди хора; но много се страхувахъ да ви не намѣря, господинъ Лемоанъ... Знаете, това е първиятъ ми репортажъ.

— А! поде той, поласканъ съмъ, че ще дебютирате съ мене! Какво желаете да ви кажа?

Доната говорихме, погледътъ ми се бѣ спрѣлъ на единъ предметъ, който той държеше сгнати въ вестникъ въ ржце-

предмета.

Лицето му прие важенъ видъ. „Това е стъклената, драги ми приятелю, съ която утре ще фабрикувамъ едно диамантено яйце“.

— Така! отвърнахъ азъ, изглеждате да сте веселъ работникъ на печни, разбирате добре отъ занаята си и подпомагате хората...

Смутенъ и видимо обзпокоенъ, той ме изгледа отъ глава до крака.

— Не се сърдете, продължихъ азъ, така само се пошегувахъ. Вѣрвамъ на думитѣ ви. Лемоанъ все повече и повече се очудваше и объркваше.

Да излеземъ, ми каза той, късно е вече! Ще ме придружите малко, нали?

Тръгнахъ, азъ отново подехъ: — Имате голѣма надежда за утре, нали? му подшушнахъ

гитѣ ви, господинъ... ствително съмъ мошеникъ, ще бжда извиненъ, понеже тоя Юлиусъ Вернеръ е голѣмъ безчестникъ. Той се интересува за мене, само и само да затрие изобретението ми, да го унищожи за винаги и да запази цѣлата стойностъ за акциитѣ на Дю Бееръ. Той е като нѣкой лѣкарь, който отъ страхъ да не се лиши отъ пациента си, се противопоставя на операцията отъ болестта ракъ. Негодиникъ такъвъ! надсмива се на науката! Такива типове заслужаватъ бесилка!

Той плахо погледна назадъ и видѣ приближаващия трамвай.

— Трѣбва да ви оставя, иронично каза той, стъкметѣ нѣкоя хубава статия съ това, което научихте отъ мене! Хайде пожелавамъ ви успѣхъ.

следъ стачка.

— Кжде да се настаня, ми каза той, съ треперящъ гласъ, пълно е...

Да повѣримъ още нѣколко минути заедно до последната спирка.

Лемоанъ започваше извънредно много да ме интересува. Цинизмътъ, съ който говорѣше, този начинъ на признание у човѣкъ, който отъ два месеца твърдеше, че е изнамѣрилъ най-сетне изкуството да фабрикува диаманти и дори бѣше убедилъ въ това сждията, на-товаренъ да разседи контрабандата, страшно много ме поразяваше. Явно бѣ, че Лемоанъ бѣше стигналъ кулминационната точка на душевната си криза. Безъ да ме и да го запитамъ, той започна да говори.

— Азъ съмъ човѣкъ, който

Божиловъ

Възторгъ

Въ новоиздадената му стихозбирка „Трета класа“)

д

Р

нътъ е развихренъ
-ята се носи тамянь.
въ вътъръ стихиенъ
сетния блѣнь.

Виждъ горниятъ градъ, свѣтлинитъ,
чуй всѣко метално сърдце.
Виждъ скръбния ликъ на женитъ
и чернитъ мъжки ржце.

ий вуала ненуженъ
воя мечтателенъ ликъ.
а при тебъ непокваренъ
дъръ и вѣченъ войникъ,

Азъ ида съсъ новото време
забравилъ цвѣта и луни.
Изправенъ подъ тежкото бreme
и свѣтълъ въ чернитъ дни...

съ Емона

елжение отъ стр. 2)

еци въ очакване, оба-
о било напразно. Най-
зумѣла отъ отчаяние и
едъ сторения грѣхъ,
рлила отъ скалитъ въ
а за да тури край на
кки и страдания и да
ибитъ съ които цѣлъ
е хранила.
огава сутринъ, кога-
го изплава изъ при-
пжбини на морето,
оловорѣстъ се баг-
рѣвъ и пурпуръ, а
зватъ огнено-златни
евата цѣлувка на
ро. Или вечеръ, ко-
ликата луна покаже
лъ дискъ и очертае
а си пжтека отъ хо-
о брѣга, скалитъ
ъмна сѣнка или при-
ражения въ морето,
стенатъ сподавено,
скрито. Казватъ, че
била кръвта на из-
девойка; сѣнката на
нейната сѣнка; сте-
а морето, стенанията
то й, а пжтеката на
ктя по който е от-
дата й въ вѣчностъ.
а кой знае дали е
равятъ го хората и
носътъ Емона, кое-
кървевъ носъ!..

цъ на печата

ие отъ първа стр.)

ше по-трагично, ако
ме износътъ е билъ
въ една посока, а
еже задрѣстена по
а въ време на война.
а пазаритъ се отра-
ятно върху паричния
тукъ и върху вноса.
йна може да се вна-
златна наличностъ.
о въ народното сто-
вземе размѣри опас-
а. Не е преувеличе-
казва, че презъ 1915-

1918 година тилтъ победи фронта
и предизвика разгрома на въоръ-
женитъ сили. Има разбира се, и дру-
ги причини отъ чисто политическо
и военно естество за военнитъ
поражения.

Голѣмото значение на народното
стопанство за щастливия изходъ на
войната е предизвикало особни гри-
жи въ това отношение. Въ много
странн имз създадени отъ мирно
време, стопански ген. щабове, на ко-
ито е възложено да подготвятъ на-
родното стопанство за нуждитъ на
войната. Задачата на тѣзи стопан-
ски генерални щабове е извънредно
трудна и отъ нейното правилно раз-
решение зависи въ голѣма степенъ
победата

Но не бива да се мисли, че до-
брото желание на стопанскитъ ген.
щабове и тѣхната добросъвестностъ
сж достатъчна гаранция за правил-
ното функциониране на народното
стопанство въ време на война. Опи-
тътъ показва презъ последната вой-
на какво голѣмо значение има за
запазване на войнишкия моралъ и
чистотата на тила.

Фейлетонъ

Юществото на народитъ се
премѣсти

Знаете ли къде сж Алпитъ?

При все, че сж объркани геогра-
фскитъ понятия днесъ, насилете па-
метта си и ще си спомнитъ. Тамъ
има една малка страна, държава е
още, единъ отъ чийто градове е из-
вестенъ по цѣлия свѣтъ. Имало ка-
зватъ, тия които сж ходили и ви-
дѣли, една хубава сграда тамъ. Сега
била праздна, защото всичкитъ и
обитатели били получили повиква-
телни заповѣди. Останалитъ въ сгра-
дата нѣколкомина добросъвестни па-
зачи, за да я спасятъ отъ бомбарди-
ровка, смѣнили фирмата Съ голѣми
свѣтящи букви написали на покрива
на сградата: Музей XX. вѣкъ, а надъ
него: Пазете старинитъ.

Преди години много голѣми въ-
проси се решаваха въ града на тая
малка алпийска страна и не на дру-
го мѣсто а въ сжщата тая сграда.
Макаръ и да се е минало доста вре-
ме отъ тогава има работи които се
помнятъ още.

Кой напримѣръ отпочна борбата
срещу белитъ робини? (Тая за блѣ-
литъ роби не бѣ включена въ дне-
вния редъ) Вѣрно е, че и въ Аме-
рика положението на негритъ не е
добро, но ако и тѣ не бѣха поста-
вени на дневенъ редъ има причини
за това. Първо негритъ сж отъ чу-
жди родъ и второ боята имъ е лоша
само за блѣлитъ ставаше въпросъ.

На много мѣста по причина на
сградата отъ алпийския градъ се
пресушили блатата, малки блатата ра-
збира се. И до сградата имало нѣ-
какво блато, наричали го Женев-
ското блато, но то останало. Необ-
ходимо било да се кппятъ въ него
делегациитъ предъ и следъ заседа-
ния, когато едни и сжщи хора трѣ-
бвало да се явяватъ въ различенъ
видъ, по съображения нѣкакви ра-
збира се.

Много трудъ се е билъ положилъ
после въ борбата противъ треската.
Тукъ резултатитъ сж били по малки
но не можло другояче: треската си
е Божя работа, комуто е писано да
живѣе и безъ цѣрове му минава ко-
мутъ пѣкъ загрѣе много — царство
му небесно. Има международни ста-
тистички и за живитъ, и за мъртвитъ.

И колко още редъ въпроси се ре-
шаваха нѣкога въ сградата на ал-
пийския градъ. Вѣрно е, че отъ ре-
шенията имаше доволни и недово-
лни, но човѣщина е.

И ако сега недоволнитъ рекатъ
да си отмѣщаватъ и потърсятъ де-
легациитъ на народитъ, за смѣтка
нѣма да ги намѣрятъ въ сградата.
Тѣ сж между линиитъ Мажино и
Зигфридъ, защото обществото на
народитъ се премѣсти тамъ.

Резо Стругаровъ

Афоризми и парадокси

Едни сж откровенни, защото
сж груби, а други сж груби,
защото сж откровенни.

Вѣрата не е сила, която
укрепва: ако азъ вѣрвахъ въ
безсмъртието, веднага бихъ се
самоубилъ.

„Мълчанието е злато“, но
не и когато мълчаливо гледа-
ме какъ хората взаимно се
онищожаватъ за злато.

Явната кражба е по-честна
отъ тайното благодеение.

С
катитъ подучили подлациитъ, сж
узнахъ мизерията, и обще-
ството сигурно щеше да ме
остави да умра отъ гладъ, ако
не бѣхъ съумѣлъ самъ да се
измъкна отъ това тежко поло-
жение. По дяволитъ това об-
щество, всички, и богати и
бедни, даже магистрати. Ето
напр., г-нъ Поатвенъ, който
иска да си прави реклама на
мѣй грѣбъ! Само това и нищо
друго!

Съ дяволска разпаленостъ и
ужасна горчевина Лемоанъ
продължаваше своята критика.
Не си спомнямъ точно, какво
му казахъ; мисля, че мълчели-
во го слушахъ съ смѣтно
чувство, че получавахъ заве-
щанието на изобретателя.

Срещу трамвайната спирка,
на която слѣзохме, се намира-
ше една тютюнева будка, въ

която влезе Лемоанъ, за да
размѣни една столова бан-
нота, понеже нѣмаше дребни
пари съ себе си, но си из-
лезе държащъ въ ржцетъ си
банкнотата. И тѣй като трам-
ваятъ трѣгваше вече, препло-
жихъ му нѣколко лева за би-
лета му. Лемоанъ съ благо-
дарностъ ги прие, стисна рж-
ката ми и се покачи на плат-
формата, отъ кждето съ ржка
ми отправи сърдеченъ поз-
дравъ.

Опияненъ отъ радостъ, че
успѣшно изпълнихъ мисията
си, потърсихъ едно кафене, за
да напиша „рапортажа си.“
Разправихъ всичко, какво Ле-
моанъ ми каза, оставяйки да
се разбере, че опитътъ, който
щеше да се направи на след-
ния день отъ подобенъ човѣкъ,
обещава да бжде пѣленъ съ

изненада. Следъ това проте-
лефонирахъ всичко на редак-
цията. На статията ми бѣ от-
редено мѣсто на първа стра-
ница.

На следния день, рано су-
тринтъ, царѣше голѣмо ожи-
вление въ редакцията. Лемо-
анъ бѣше избѣгалъ отъ сж-
дебния следователъ, отъ Юли-
усъ Вернеръ и отъ тридесети-
на поканени журналисти да
присѣдствуватъ на опита. Това
му бѣгство потвърждаваше
блѣфа на експеримента му.

Сжщата вечеръ още, в-къ
Ентра сижанъ съ едри бук-
ви пишеше: Споредъ вчераш-
ното съобщение на нашия ра-
портъоръ, Лемоанъ е билъ
чисто и просто единъ моше-
никъ.

Този день бѣ най-хубавиятъ
въ живота ми.